

پرزیدنّت در سایه

بررسی شیوه مدیریتی رئیس جمهور در مواجهه با کرونا

همچنین در بیست و نهمین شماره سحر همراه شوید با؛

یادداشت‌ها و نوشته‌هایی در باب ماجرای قره‌باغ، وعده‌های مجلس یازدهم،
قانون تسهیل ازدواج جوانان، داستان سقط جنین در ایران، تحلیل زمانه امام حسن،
کنش‌گری و مطالبه‌گری در دوران کرونا و اخبار انجمن

دو هفته نامه سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
انجمن اسلامی مستقل دانشگاه علامه طباطبائی

شماره ۲۹
هفته چهارم مهر ماه ۱۳۹۹

فهرست مطالب

بخش سیاسی:

پرزیدنت در سایه
وعده های سرخرمن
داغ قره باغ

بخش فرهنگی:

قانون برای دکور
می خواهم زنده بمانم...
سلاح پنهان

بخش دانشگاه:

تغییر در میدان عمل
اتاق خبر

کلام امام

تشکل های دانشجوئی فرصتی
هم برای دانشجو ایجاد میکند
برای کار دسته جمعی. و من
به کار دسته جمعی اعتقاد دارم
و این را یک نیاز دانشجو
میدانم: کسب مهارتهای
گوناگون: مهارتهای سیاسی،
اجتماعی.

۱۳۸۷/۰۹/۲۴

بخش سیاسی

پرزیدنت در سایه
وعده های سرخرمن
داغ قره باغ

اگرچه در اثر فشارها به ناچار دو روز بعد، دانشگاه فرهنگیان (که دانشجویان آن به استخدام دولت درآمده‌اند) را برای حضور برگزید. مدیریت غیرپاسخگویی روحانی، حتی صدای وزیر بهداشت را هم درآورد و او در رنج‌نامه‌ای در شبکه های مجازی، از عدم پرداخت بودجه مشخص شده به این وزارت شکایت کرد. این شکایت، حکایت گر نبود گوش شنوایی درون هیئت دولت، برای رسیدگی به خواسته های وزیر کابینه است.

کلام آخر آنکه اگرچه روحانی می‌کوشد عزلت‌گزینی و انزوای طلبی خود را به رعایت پروتکل‌های بهداشتی پیوند دهد اما مشی مدیریتی او در گذشته و تناقضات رفتاری و کلامی‌اش در زمان کرونا، بیانگر نوعی رابطه معکوس میان افزایش انتقادات و میزان بروز او در جامعه است. برجاس، شاهد خوبی بر این مدعا است. در روزهای مذاکرات، او برای مهیا کردن فضای جامعه، مدام در برنامه‌های مختلف حضور پیدا می‌کرد اما با خروج آمریکا از برجام و شکست پروژه تنش زدایی با کدخدا، میزان ظهور رسانه‌ای او کاسته شد و شعار «بوسیدن دهان منتقدین» جای خود را به راهبرد «فرار از منتقدین» و «مدیریت از راه دور» داد.

رئیس‌جمهور، به‌جای توجیه علت لغو جلسه سران قوا و برگزاری جلسه ستاد ملی کرونا - با حضور معاون وزیر بهداشت که روز قبل در بخش کرونایی‌های شیراز حضور داشت - با تمثیل سیل، تلویحاً مواجهه میدانی با کرونا را بی‌عقلی خواند. در این مدیریت مملو از تناقض، افتتاحیه مدارس حضوری برگزار می‌شود و میلیون‌ها دانش‌آموز شنوای سخنرانی مجازی (!) رئیس‌جمهور بودند. میلیون‌ها نفر، روزانه در مترو و محل کار در معرض ابتلا به کرونا هستند و اماکن تفریحی و شهرهای گردشگری در تعطیلات با سیل انبوهی از مسافران دست به گریبان است اما آقای روحانی به بهانه همه‌گیری کرونا، از حضور در مجلس خودداری نموده و در روزهای التهابات نرخ ارز و افزایش سرسام‌آور قیمت‌ها، پشت سپر خودساخته کووید-نوزده پنهان شده است.

رفتار روحانی در دولت دوازدهم - حتی پیش از شیوع ویروس کرونا - بیانگر نوعی عدم تمایل برای حضور در مقابل منتقدین است. در حالی که مدت‌ها از آخرین حضور روحانی در صداوسیما یا برگزاری نشست خبری می‌گذرد، آیین شروع سال تحصیلی دانشگاه‌ها هم مجازی و بدون آن که تریبونی در اختیار تشکلهای دانشگاهی قرار بگیرد برگزار شد. این رویه انزوای طلب، روز دانشجوی سال گذشته نیز خود را نشان داد و روحانی که به دلیل مدیریت صبح جمعه‌ای در ماجرای گرانی بنزین، به شدت در منگنه قرار گرفته بود، از حضور در دانشگاه امتناع ورزید.

پرزیدن در سایه

بررسی شیوه مدیریتی رئیس‌جمهور در مواجهه با کرونا

علیرضا بهرامی (نایب‌دبیر انجمن)

در روزهای اخیر، سپهر سیاسی کشور شاهد چنگ و دندان نشان دادن اطرافیان رؤسای قوای مجریه و مقننه بوده است. دغدغه‌های غیرمردمی و جدل‌های سیاسی و بهانه‌های جناحی، میزان تنش‌ها را به طور فزاینده ای بالا برده و وقایع تلخ اواخر دولت دهم را در اذهان دلسوزان انقلاب متبادر می‌سازد. توقف انتقادات پوپولیستی و انتقام‌جویی‌های انتخاباتی که رابطه بین دولت و مجلس را از رویه‌ها و ابزارهای قانونی منحرف می‌نماید، می‌تواند از حجم تنش‌ها بکاهد.

سفرهای استانی شبه تبلیغاتی رئیس‌مجلس و مصاحبه‌های انتقادی توأم با تخریب او، به جای استفاده از ابزارهای قانونی نظارت بر رئیس‌جمهور، انتقاداتی را به همراه داشته است. رفتارهای احساسی برخی نمایندگان، به‌جای اعلام وصول طرح سوال از رئیس‌جمهور و نقدهای حساب شده هنگام احضار وزراء، فضای بین این دو قوه را به سمت تنش سوق داده است.

در این میان، بازدید رئیس‌قوه مقننه از بخش خطرناک بیماران کرونایی، بهانه لازم را برای تلافی رفتارهای او، به روحانی داد. رئیس‌جمهور که در هفته‌های اخیر از مقایسه‌ای که بین مدل مدیریت «پشت میز نشینی» او و «مدیریت کف میدانی» سایر مسئولین صورت می‌گرفت به شدت تحت فشار بود، فرصت را مغتنم شمرد و توپ را به زمین قالیباف انداخت.

اشغالی، حکومتی خودمختار موسوم به جمهوری آرتساخ را تأسیس کرد که بجز ارمنستان، آمریکا و سه کشور غیرعضو سازمان ملل، هیچ کشوری آنرا برسمیت نمی‌شناسد. با اینکه در سال ۱۹۹۳ شورای امنیت سازمان ملل قمره باغ را بخشی از خاک آذربایجان دانست و بر لزوم خروج نیروهای ارمنستان از قمره باغ تأکید کرد اما ارمنستان هرگز زیر بار این قطعنامه نرفت.

خاندان علیوف، شروعی ساده، ادامه‌ای پیچیده!

در سال ۱۹۹۳، حیدر علیوف از حزب آذربایجان نوین، سومین رئیس جمهور آذربایجان شد. در اثر روابط حسنه او با تمام طرفها از ایران و ترکیه تا ارمنستان، روسیه، آمریکا و حتی رژیم صهیونیستی و اینبار با قبول کمک‌های ایران، بخشی از قمره باغ به قلمرو آذربایجان بازگشت، اما روندی آغاز شد که در زمان پسرش الهام علیوف، رئیس جمهور آذربایجان از ۲۰۰۳ تاکنون، به اوج رسید؛ روندی که در پی آن و با خروج مستشاران ایرانی هم رابطه ایران و آذربایجان دچار چالش شد، هم حل و فصل بحران قمره باغ تا امروز - که دوباره آتش جنگ شعله ور شده - بطول انجامید و هم این کشور با اکثریت مسلمان شیعه تبدیل به جولانگاه آمریکا، صهیونیست‌ها و گروه‌های قومگرا و تکفیری شد و از طرفی دیگر، فضای خفقان برای گروه های مردمی اسلامگرا و فعالیت‌های آنها بر آذربایجان حاکم شد.

مناقشات امروز

در چنین فضایی، چند روزی از روشن شدن دوباره آتش زیر خاکستر جنگ می‌گذرد و معلوم نیست دور جدید مذاکرات صلح یا میانجی‌گری روسیه به کجا برسد. احتمالاتی مثل الحاق قمره باغ به آذربایجان یا ارمنستان، خودمختاری منطقه و رسمیت یافتن جمهوری آرتساخ و یا حتی ادامه جنگ و پیچیده‌تر شدن کار متصور است.

در این میان، علما و گروه‌های انقلابی ایران خصوصا آیت الله عاملی، امام جمعه اردبیل، و دیگر فعالان انقلابی آذری زبان، مواضع روشن و قاطعانه‌ای را در جهت احقاق حقوق مسلمانان آذربایجان اتخاذ کرده‌اند و ترک‌های ایران هم، فارغ از فضای پان‌ترکیستی، به حمایت از هم‌کیشان و هم‌زبانان خود پرداختند که البته هیچکدام از اینها تازه نیست و مسبوق به سابقه‌ای به اندازه عمر این مناقشه است. مواضع رهبری و دولتمردان ایران در بدو مناقشه قمره باغ و کمک‌های ایران (گرچه در آذربایجان عمدا و در ایران از روی غفلت مسئولین گفته نمی‌شود)، تاثیر فراوانی بر پیچیده‌تر نشدن اوضاع منطقه داشت.

در این زمین بازی که هر کدام از کشورهای مداخله‌گر همچون آمریکا و ترکیه در پی منافع خود هستند، آن کسی که ضربه می‌خورد ملت مسلمان و اکثریت شیعه آذربایجان است.

نقش ایران در این مناقشه

در چنین بازی پیچیده‌ای، ایران باید با دیپلماسی‌ای هوشمندانه هم به حل مشکل قمره باغ کمک کند و هم لاقط کمی از مظالم دولت آذربایجان بر مردم آن بکاهد. در شرایط فعلی که دور جدید مذاکرات صلح دو کشور با میانجی‌گری روسیه آغاز شده است، ایران باید هوشیاری خود را نسبت به نتایج محتوم و غیرمحتوم این مذاکرات حفظ کند و با دیپلماسی‌ای فعال نقش سازنده خود را در تحولات این منطقه برای استیفای حقوق مسلمانان آن ایفا کند.

داغ قره باغ

روایتی از زخمی کهنه بر پیکره قفقاز

سجاد میرزایی (دبیر آموزش دانشکده حقوق و علوم سیاسی)

آذربایجان به این زیاده‌خواهی، یکی از واحدهای ارتش سرخ شوروی، بعد از محاصره باکو، تعداد زیادی را کشته و زخمی کرد.

بعد از استقلال جمهوری‌های شوروی در سال ۱۹۹۱، ایاز مطلبوف کمونیست، اولین رئیس‌جمهور آذربایجان پساشوروی شد.

در ادامه جنگ‌های داخلی بعد از تجزیه شوروی، آتش جنگ به قمره باغ هم رسید و ارمنستان با کمک شبه‌نظامیان ارمنی تحت حمایتش، قمره باغ را اشغال کرد و جنایاتی مانند کشتار خوجالی در سال ۱۹۹۲ را رقم زد. در این میان تلاش‌های دیپلماتیک ایران برای آتش‌بس، با نفوذ غربی‌ها به جایی نرسید.

همان سال، ابوالفضل ایلچی بیگ از حزب پان‌ترکیست جبهه خلق آذربایجان با کودتا به قدرت رسید. او علاوه بر تحکیم روابط با آمریکا و ترکیه، با اسرائیل رابطه برقرار کرد و به امید کمک ترکیه و غربی‌ها - که هرگز از آن بهره‌مند نشد - از دریافت کمک‌های ایران خودداری کرد. این امر، زمینه اشغال مناطق آذری‌نشین قمره باغ را فراهم نمود.

در این میان، نام‌های ترکی شهرهای قمره باغ به نام‌های ارمنی تغییر کرد و ارمنستان در قمره باغ

قمره باغ همچون فلسطین، کشمیر، یمن، حجاز و... یکی از پیچیده‌ترین مسائل دنیای اسلام است که نسبت به بقیه مسائل از پیچیدگی خاصی برخوردار است. در این مجال کوتاه، نگاهی داریم به سیر تاریخی، وضعیت فعلی، اتفاقات پیش‌رو و نقشی که ایران می‌تواند در این ماجرا ایفا کند.

ریشه مسئله

قمره باغ منطقه‌ای در قفقاز است که تا پیش از واگذاری قفقاز به روسیه، بخشی از خاک ایران بود.

روسیه تزاری بعد از شکست دادن قاجار و عثمانی در قفقاز، طرح تجمیع ارامنه در منطقه‌ای مشخص بنام ارمنستان را آغاز نمود. قبل از آن، ارامنه بطور پراکنده در قفقاز، آسیای صغیر، ایران و دیگر مناطق غرب آسیا ساکن بودند.

با تشکیل شوروی و شکل‌گیری تقسیمات کشوری آن، منطقه قمره باغ که جزو جمهوری آذربایجان شوروی بود، خودمختاری پیدا کرد و بخش کوهستانی قمره باغ - با اکثریت نسبی ارامنه بر آذری‌ها - خودمختاری خود را تا زمان تجزیه شوروی حفظ کرد.

در سال ۱۹۸۸، در پی درخواست ارمنستان مبنی بر الحاق قمره باغ به آن و اعتراضات شکل‌گرفته در

طرح ۱۷۰ امضایی، امابی سرانجام

رسانه‌های اصولگرا در خرداد و در نخستین روزهای کاری مجلس یازدهم خبر دادند که مجلس به استقبال شفافیت آرا رفته است و نمایندگان طرحی را بدین منظور با قید دو فوریت و با ۱۷۰ امضا تقدیم هیئت‌رئیس کرده‌اند. امضاکنندگان این طرح برای اقدام خود، استدلال‌های مختلفی را ارائه کردند؛ نظیر «تجارب موفق جهانی درباره شفافیت»، توجه به اینکه «عملکرد و رأی وکیل نمی‌تواند از موکل پنهان باشد»، «توجه به مطالبه عمومی مردم و تعهد اکثر نمایندگان مجلس یازدهم به مردم برای پیگیری موضوع»، «نقش مهم شفافیت در مبارزه با فساد و ویژه‌خواری» و همچنین اینکه «پیش از استفاده از سیستم الکترونیکی، آرای نمایندگان در جلسات علنی شفاف بوده است».

طبق این طرح، موادی از آیین‌نامه داخلی مجلس اصلاح می‌شود تا براساس آن، رأی تک‌تک نمایندگان در مواقعی که رأی‌گیری مخفی نیست، به‌صورت موافق، مخالف و ممتنع بر روی سایت مجلس قابل رویت باشد. علاوه بر این، طبق طرح ارائه‌شده، رأی‌گیری و مشروح مذاکرات در کمیسیون‌ها نیز منتشر خواهد شد.

با وجود چنین اظهاراتی، مشخص نیست که انبوه طرح‌های مجلس یازدهم سبب شده است که هنوز نوبت به بررسی این طرح نرسد یا اینکه مجلس یازدهم در شرایط کنونی کشور، باوجود دیدگاه‌های برخی نمایندگان، بررسی این طرح را در اولویت نمی‌داند و به امور دیگری اشتغال دارد؟!

تعلل در بررسی این طرح در مجلس به هر دلیل، تناسبی با تبلیغات رسانه‌ای اصولگرایان ندارد. رسانه‌های وابسته به اصولگرایان، در مقایسه مجلس یازدهم با مجلس دهم، اعلام کرده بودند که مجلس یازدهم، «مجلسی شفاف‌تر است» و نمایندگان مجلس یازدهم اقدامی را آغاز کرده‌اند که «دهمین نمایندگان ملت، جرئت تصویب آن را نداشتند».

مجلس یازدهم در آزمون شفافیت

محمدباقر قالیباف در صفحه شخصی خود در توییتر نوشت: «طرح شفاف‌سازی آراء نمایندگان که یکی از گام‌های اولیه در بخش شفاف‌سازی فرایندهای تصمیم‌گیری در مجلس شورای اسلامی است، امروز، سه شنبه ۱۳ خرداد ۱۳۹۹، در مجلس اعلام وصول شد. پیش از این، شفاف‌سازی، هوشمندسازی، کارآمدسازی و مردمی‌سازی را چهار رویکرد اصلی در تحول مجلس و لازمه‌ی قوی و کارآمد شدن آن عنوان کرده بودم».

پرونده مجلس دهم با وجود انتقادهای مختلفی که از جانب جریان‌های سیاسی کشور به موضوع تصویب شدن طرح شفافیت آرای نمایندگان به آن وارد است، بسته شده است و حال این مجلس یازدهم است که باید در آزمون شفافیت حاضر شود.

وعده‌های سرخرمن

وعده‌های مجلس یازدهم و شفافیت آرای نمایندگان

هلیا خراسانی (دبیر فرهنگی دانشکده حقوق و علوم سیاسی)

در رثای وعده‌های بر زمین مانده مجلس

مجلس شورای اسلامی از ارکان اصلی و مهم قانون‌گذاری در کشور است که نمایندگان آن از منتخبین و با آرای مستقیم مردم به عنوان نماینده آنان وارد مجلس شورای اسلامی شده‌اند؛ در واقع هر کشوری با قوانینی که وضع می‌کند، در جهان شناخته می‌شود که این قوانین در ایران توسط نمایندگان مجلس وضع می‌شود. اهمیت انتخاب یک نماینده در مواقع ضروری کشور و جامعه، به خوبی خود را نشان می‌دهد.

هنگام انتخاب کاندیداها باید آینده، پیشرفت و ترقی کشور و همچنین مشکلات جامعه در نظر گرفته شود و زمانی رشد حقیقی یک کشور صورت می‌گیرد که اصلاح‌ها در امور کشور تصمیم‌سازی کنند. نامزدهای انتخاباتی تا قبل از نماینده شدن، طرح‌ها و مطالبی را عنوان می‌کنند که گفتن آنها عبث و بیهوده و یا اجرایی شدن آن غیر ممکن است؛ از آسفالت

کردن خلیج فارس گرفته تا آبرسانی به کویر لوت از دریای خزر! در این میان آنچه جای خالی آن همواره احساس می‌شود نبود طرح‌های عملی و مرتبط با کار مجلس در سخنان نامزدهای انتخاباتی است.

تبلیغات انتخاباتی نامزدهای نمایندگی یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی همانند همیشه شامل شعارها و وعده‌هایی بود که اغلب به «تحقق عدالت مالیاتی، توزیع عادلانه یارانه‌ها، توانمندسازی حاشیه‌نشینان، نه به مجلس تکراری، تقبیح هیجان و تاکید بر نیاز به اخلاق و عقلانیت، شجاعت و شفافیت در مبارزه با فساد و تبعیض اشاره کرده بودند.

با آغاز به کار مجلس اصولگرای یازدهم، تصور و انتظار ما از نخستین طرح‌هایی که در این مجلس تصویب شود، طرح شفافیت آرای نمایندگان بود؛ با این حال، با گذشت چندین ماه از آغاز به کار مجلس یازدهم، همچنان سرنوشت این طرح مشخص نیست.

بخش فرهنگی

قانون برای دکور
می‌خواهم زنده بمانم...
سلاح پنهان

باید منتظر ماند و دید که این طرح، ورای ادعاهای ظاهری و لفاظی‌های سیاسی در رقابت میان جناح‌های مختلف کشور، سرانجام به تصویب خواهد رسید یا نه. سرانجام این طرح که یکی از موضوع‌های مورد انتقاد ساکنان جدید بهارستان به ساکنان گذشته آن است، سنگ محک جدی برای کارآمدی و تفاوت آنان با گذشتگان خویش است.

مجلس دوره یازدهم باید مشکلات اقتصادی کشور و موضوع‌هایی که هیچ‌گاه در دوره دهم به آن پرداخته نشده را در دستور کار خود قرار دهد و لذا موضوعات پیش پا افتاده باید جای خود را به مطالبات هر روزه مردم که موجب سختی در معاش، تولید، صنعت، کار، مسکن و... شده است، بدهند.

شنیده‌ایم اما قابل توجه‌ترین دلایل، مشخص نبودن متولی اجرا و نداشتن ضمانت اجرایی است. در متن این قانون به طور دقیق مشخص نشده است که کدام یک از ارگان‌ها موظف به اجرای این قانون است و علاوه بر این ضمانت اجرایی برای آن در نظر نگرفته‌اند؛ یعنی مشخص نیست که اگر نهادی که متولی امر است در صورت عدم اجرا، چه اقدامی برای قانع کردن این نهاد باید صورت بگیرد. این دو مورد مهم‌ترین دلایلی هستند که برای اجرا نشدن این قانون از آن‌ها یاد می‌شود.

«مطالبه» تنهارا هکار

راهکارهای پیشنهاد شده توسط کارشناسان این حوزه، ایجاد تغییرات و یا تصویب قانون جدید است. تصویب دوباره‌ی یک قانون در واقع اضافه کاریست، ولی اگر تغییری در مفاد این قانون انجام شود قابل اجراست، پس دلیلی ندارد قانونی که با کمی تغییر قابلیت اجرا پیدا می‌کند. را از نو بنویسیم. در مطالبه‌گری این موضوع باید از مجلس خواسته شود تا رسیدگی به این قانون را در اولویت قرار دهد و همچنین از قوه قضاییه مطالبه کرد تا وارد بحث شکل گرفته بین دولت و مجلس در رابطه با قانون تسهیل ازدواج جوانان شود. وقتی این موج مطالبه شکل بگیرد در ذهن دست‌اندرکاران این حوزه این نکته، که اجرای این قانون تسهیل ازدواج در کشور لازم است جا می‌افتد و پیگیری این قانون سرعت خواهد گرفت. تنها راهکار برون رفت از چنین مشکلاتی تنها؛ ایجاد یک مطالبه‌ی عمومی در میان مردم است.

به صندوق مهر امام رضا (ع) موافقت کرد. تفاوت این صندوق‌ها، صرفاً در اسم آن‌ها نیست، بلکه ماهیت و کارکردشان نیز متفاوت است؛ بنا به اذعان مرکز پژوهش‌های مجلس، هرچند وام ازدواج از محل صندوق مهر امام رضا (ع) داده شد، اما این صندوق نتوانست بقیه حمایت‌های لازم برای ازدواج را - که در قانون تسهیل ازدواج آمده است - پوشش دهد؛ مانند وام ودیعه‌ی مسکن، ساخت خانه برای زوج‌های جوان و...

جوانان منتظر

تا کنون باید‌ها و نبایدهای زیادی از طرف مسئولین مختلف بیان شده است، اما هیچ کدام از دولتمردان به صورت صریح به چرایی عدم اجرای قانون تسهیل ازدواج جوانان اشاره‌ای نکرده‌اند و این درحالی است که آمار مجرد جوانان روز به روز در حال افزایش است که ایران را هر روز بیشتر در بحران جمعیتی فرو می‌برد. قطعاً یک جوان در این برهه‌ی زمانی وقتی می‌بیند که اوضاع اقتصادی و معیشتی توان تهیه نیازهای اولیه ازدواج را از او گرفته است، فکر ازدواج را از سر خود بیرون می‌کند. از این رو ما شاهد کاهش آمار ازدواج جوانان هستیم و متأسفانه آمار معضلاتی مانند ازدواج سفید و موارد مشابه آن در حال افزایش است. بارها و بارها گلایه‌های جوانانی را شنیده‌ایم که منتظر هستند تا مسئولین تدبیری بیندیشند تا آن‌ها هم توانایی تشکیل خانواده را بدست آورند.

قوانین بی‌مجری

تا کنون دلایل مختلفی برای اجرا نشدن قانون تسهیل ازدواج جوانان

قانون برای دکور

جستاری در باب قانون تسهیل ازدواج جوانان

امیررضا سلحشور (دبیر دانشکده علوم اجتماعی)

که عشق آسان نمود اول...

ماجرای آن جایی شروع شد که در بیستم آذرماه سال ۸۴، مجلس شورای اسلامی طرح قانون تسهیل ازدواج جوانان را با ۱۳ ماده و ۴ تبصره تصویب کرد. در این قانون تلاش شده است تامین نیازهای زوج‌های جوان اعم از اشتغال، تحصیل و مسکن آسان شود. این قانون بدون آنکه دست کم در فضای رسمی - ایراد کارشناسی جدی بر آن مطرح شود، از همان ابتدا تاکنون، با بی‌اعتنایی دولت‌ها روبه‌رو شده و رنگ اجرا به خود ندیده است.

هدف از تصویب

مهم‌ترین بند قانون تسهیل ازدواج، بند نخست آن است که دولت را به تأسیس صندوق اندوخته‌ی ازدواج جوانان مکلف کرده است. تشکیل این صندوق در حکم ضمانت اجرایی بندهای دیگر قانون تسهیل ازدواج است؛ مانند ماده ۲ که از پرداخت وام ودیعه مسکن به زوج‌های نیازمند گفته است و همچنین بند ۴ ماده ۴ که برای زوج‌های بدون درآمد، پرداخت کمک هزینه زندگی را حداکثر به مدت دو سال در نظر گرفته است.

آنگونه که در قانون آمده است، دولت باید تا فروردین ماه سال ۸۵، اساس‌نامه صندوق را تهیه می‌کرده و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی می‌فرستاد اما هیچ‌کدام از دولت‌ها به این تکلیف قانونی عمل نکردند؛ سنگ کج این بنا را دولت نهم با ایجاد صندوق مهر امام رضا (ع) به جای صندوق اندوخته ازدواج جوانان گذاشت.

مجلس وقت نیز با سهل‌اندیشی، از کنار آن گذشت و در مرداد ماه سال ۸۵، با اختصاص ۳۲۰ میلیارد تومان اعتبار صندوق اندوخته ازدواج جوانان

و در ۲۵ خرداد همان سال به تأیید شورای نگهبان رسید.

در سقط جنین جنایی - که ۹۵ درصد آمار سقط جنین در ایران را شامل می‌شود - والدین به دلایل مختلف اقدام به سقط غیرقانونی توسط داروهای غیرمجاز - که به سهولت قابل دسترسی است - و همچنین سقط در مراکز غیرقانونی و زیرزمینی می‌کنند. در سقط جنین جنایی یا غیرقانونی سلامت جسم و روح مادر به شدت به خطر میفتد و طبق آمار منجر به فوت ۵ درصد این افراد، و معلولیت ۲۰ درصد دیگر می‌شود و در برخی موارد دیگر نیز امکان باروری مجدد را از فرد سلب می‌کند.

در بین مادرانی که سقط انجام داده‌اند پیامدهای روحی و روانی مختلفی گریبان گیر می‌شود، اما «احساس گناه» اصلی‌ترین عارضه‌ای است که مادر را پیر و فرسوده می‌کند.

عوامل موثر در ایجاد بحران سقط جنین در ایران

دکتر صالح قاسمی، کارشناس حوزه جمعیت، در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم با اشاره به عدم وجود یک قانون جامع در رابطه با سقط جنین اظهار کرد: «در سالیان اخیر و پیرو تغییر نوع نگرش و سبک زندگی خانواده ایرانی، عدم التزام برخی پزشکان به رسالت قانونی و اخلاق حرفه‌ای و همچنین سهل‌الوصول بودن برخی داروهای غیرمجاز، آمار سقط جنین درمانی و جنایی در ایران به‌طور نگران کننده‌ای افزایش یافته است که به‌معنی عدم جامعیت و عدم بازدارندگی قانون و دستورالعمل‌های موجود است».

علاوه بر موارد ذکر شده می‌توان به خلا اطلاعاتی پیرامون مسئله سقط و پیامدهای آن در جامعه، صدور مجوزهای سقط جنینی که منشا عقلانی و پزشکی محکمی ندارند و عدم وجود نظارت کافی و دقیق بر پزشکان و ماماها حوزه زنان و زایمان نیز اشاره کرد.

متأسفانه ایران طی ۳۰ سال گذشته، بالاترین رکورد سرعت کاهش نرخ مولید در دنیا را از آن خود کرده و جمعیت کشور با سرعت فزاینده‌ای در حال سالمند شدن است؛ ما حتی برای تأمین نیروی انسانی و مولد طی دهه های آینده با چالش جدی مواجه خواهیم بود!

با این حال اقدام عملی خاصی برای اصلاح رویه‌های جمعیتی از جمله آیین‌نامه اجرایی "سقط جنین" صورت نگرفته است و با وجود گذشت بیش از ۷ سال از تدوین "طرح جمعیت و تعالی خانواده" و ۱۵ سال از تصویب "قانون تسهیل ازدواج جوانان" هنوز هیچ کدام به سرانجام اجرایی نرسیده‌اند!

با توجه به عواملی که ذکر شد، وجود یک قانون جامع، ایجاد نظارت‌های دقیق بر عملکرد پزشکان و ماماها حوزه زنان و زایمان، نظارت بر مجوزهای صادرشده از پزشکی قانونی و ایجاد روشنگری‌های لازم در این زمینه، می‌تواند به کاهش آمار سقط جنین در ایران کمک کند.

می‌خواهم زنده بمانم...

بررسی آمار سقط جنین در ایران

نیلوفر رضایی (دبیر فرهنگی علوم اجتماعی)

در سقط خود به خودی جنین تحت تاثیر عوامل مختلفی همچون شرایط جسمانی مادر، عادت‌های غلط در سبک زندگی همچون مصرف مشروبات الکلی و مواد مخدر، مصرف دخانیات و ... سقط می‌شود.

سقط درمانی بر اساس شرایط و ظوابط مطرح شده در قانون، در مراکز درمانی معرفی شده و توسط پزشکی قانونی انجام می‌شود.

۱۰ خرداد ۱۳۸۴ ماده‌واحد سقط درمانی «با تشخیص قطعی سه پزشک متخصص و تأیید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که به علت عقب افتادگی یا ناقص‌الخلقه بودن موجب حرج مادر است و یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد قبل از ولوج روح (چهار ماه) با رضایت زن مجاز می‌باشد و مجازات و مسئولیتی متوجه پزشک مباشر نخواهد بود»، به تصویب مجلس شورای اسلامی

چند سالی می‌شود که جمعیت ایران حرکت شتابزده خود را به سمت بحران آغاز کرده و نرخ کاهش جمعیت در ایران، رشد پیدا کرده است. عوامل مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در این کاهش که سیر صعودی خود را به سرعت طی می‌کند، تاثیر دارند؛ اما یکی از اصلی‌ترین آن‌ها کاهش نرخ باروری و فرزندآوری است.

زمانی که در بحث فرزندآوری و دلایل کاهش نرخ آن جزئی‌تر به مسئله نگاه می‌کنید با آمارهای هولناکی که گواه از یک فاجعه انسانی دارند، همچون آمار سقط جنین در ایران مواجه می‌شوید. طبق گزارش‌های رسمی وزارت بهداشت در سال ۱۳۷۴ سالیانه ۸۰ هزار جنین (حدود ۲۲۰ جنین در روز) سقط می‌شدند اما، در جدیدترین آمار که در سال ۹۶ از سوی این نهاد اعلام شد، سالانه «بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار» سقط جنین به صورت غیر قانونی در کشور انجام می‌شود؛ یعنی بر طبق آمار گزارش شده روزانه ۱۰۰۰ انسان زنده به خواست والدینشان کشته می‌شوند و تنها حدود "۱۰" مورد آن قانونی است!

انواع سقط و پیامدها

سقط جنین به سه روش کلی صورت می‌گیرد؛ سقط خود به خودی، سقط درمانی و سقط جنایی.

آمار سقط جنین در سال ۱۳۹۶
بر پایه داده‌های آماری پزشکی قانونی و شبکه بهداشت ایران

درصد	تعداد	انواع سقط جنین
۲	۸۰۰۰	خودبه‌خودی (غیرقانونی)
۳	۱۲۰۰۰	درمانی (مجاز پزشکی قانونی)
۹۵	۳۵۰۰۰۰	جنایی (قانونی و نامجاز)
۱۰۰	۳۷۰۰۰۰	جمع کل

مذل المومنین یا معز المومنین؟!

امام حسن (ع) با درایت کامل تمام مکرهای آن‌ها را خنثی کرد، معنای آیه «وَمَكُرُوا مَكْرَ اللَّهِ وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ» را به تصویر درآورد و با صلح خود زمینه ساز حرکت‌های آینده‌ی جهان اسلام گردید، اما برخی که جهالت و ساده لوحی در آن‌ها ریشه دوانده بود، امام را دلیل کننده مومنین می‌دانستند. جاهلان زمانه، از تدابیر و آینده نگری‌های امام، شرایطی که ایشان باتوجه به زمان حیاتشان داشتند و از تدابیری که اتخاذ می‌کردند، با کوتاه‌نگری خود غافل بودند.

حال، ما مسئول این هستیم که این تفکر درست را در زمانه خود رواج دهیم و تلاش کنیم تا عقلانیت در جامعه حکم‌فرما باشد - همان چیزی که دین بیانگر آن است- و چه جامعه ایده‌آلی است جامعه‌ای که اساس آن تفکر و تعقل اسلامی باشد.

در چنین جامعه‌ای، پایه‌های شخصیت بشر استحکام می‌یابد و جهالت از آن رخت بر میبندد. چه سلیمانی‌هایی که این راه را ادامه دادند و نسلشان تا ابد ادامه دارد. باشد که راه این والامقام را ادامه دهیم و محافظ دین باشیم نه مخرب آن.

را نمایان کند و با ابزار موثر خود «پول» تمام شرایط را به نفع خودش تغییر دهد؛ از جعل حدیث گرفته تا دشمن گماردن برای امام. مردم در این میان قطعاً نقش موثرتری داشتند. آن‌ها با ساده باوری و جذب سکه و زر شدن، نه تنها دین و امام خود را تنها گذاشتند حتی به حدی افول کردند که سجاده از زیر پای امام معصوم کشیدند. مردم بدون داشتن باور یا آرمانی، تنها به فکر رفع طمع خود بودند و آخرت خود را حراج دنیای خود کردند و بار اضافی شدند بر دوش پسر فاطمه (س).

مسیر پر فراز و نشیب صلح

ایشان حتی بعد از صلح‌نامه هم از حق امامت خود دفاع می‌کردند و خلیفه را کسی می‌دانستند که مطابق کتاب و سنت پیامبر (ص) عمل کند نه ستمگری بر عوام.

امام در تعریف معنای سیاست می‌فرمایند: «سیاست یعنی حقوق خداوند و حقوق زنده‌ها و مردگان». و چه زیباست این سخن به تمام معنا کامل و جامع.

اگر در این صلح لغزشی می‌بود، معاویه با پول و قدرت خود و ایجاد یک جنگ نابرابر ریشه اسلام را قطع می‌کرد و دیگر اثری از اسلام باقی نمی‌ماند. اگر حضرت با معاویه صلح نمی‌کردند، نسلی از اهل بیت پیامبر و مریدان آنان و امام حسین (ع) که اسوه مقاومت و مجاهدت در راه خدا و بانی اصلی تمام حماسه‌های تاریخی کربلا است، باقی نمی‌ماند؛ به علاوه در کنار آن معاویه با آغاز جنگ همه را شهید می‌کرد. همین صلح بود که کمک به شکل‌گیری پایه‌های قیام عاشورا کرد، پس این صلح موجب دوام اسلام شد.

سلاح پنهان

بررسی صلح امام حسن (ع)

حمیده عرب‌سرخی (عضو فعال دانشکده علوم اجتماعی)

درباره صلح امام حسن (ع) صحبت‌ها و بحث‌های مختلفی وجود دارد اما باید هدف، رسیدن به این فهم باشد که امام حسن (ع) چه کرد؟ این صلح زمینه ساز چه مسائلی شد؟ باتوجه به شرایط زمان، امام باید چه راهکارهایی را اتخاذ می‌کردند؟

با کمی بررسی در تاریخ می‌شود دریافت که صلح حضرت یکی از مهم ترین و اساسی‌ترین رخدادهای انقلاب اسلام و تفکر اسلامی است.

پرچم دار نهضت اسلام، پیامبر (ص) هستند که با تبلیغ اسلام و سیزده سال تلاش شبانه‌روزی به گسترش نهضت اسلام پرداختند. امام در زمان خود و باتوجه به شرایط آن دوران بهترین راه را برای بقای این نهضت برگزیدند و امام حسین (ع) نیز در این راه حامی ایشان بودند که این نشان دهنده اتحاد در نظر هردو امام است.

کار در زمان امام حسن (ع) بسیار سخت‌تر از زمان پیامبر (ص) بود، چراکه دشمنان در لباس دین خنجر بر پیکره دین می‌زدند و تبلیغات و قدرت نمایی معاویه و سیاسی‌کاری‌های او می‌کرد مقابل با آن را پیچیده تر از هر زمان دیگری می‌کرد. البته ایشان هم دست خالی نبودند و تدابیر خود را داشتند اما در قالب دین، نه فریب‌کاری و انحراف افکار عامه؛ برای مثال تبلیغ ارزش‌گرایی.

از نقاط عطف بحث ارزش‌گرایی، رضای خدا و حفظ ارزش‌های اسلام بود که در مفاد صلح‌نامه کاملاً قابل مشاهده است. برای مثال امام تاکید دارند بر اینکه به مردم ظلم نشود، حکومت موروثی نباشد و مسائلی از این قبیل. با این حال معاویه بعد از انعقاد عهد نامه به عهدش عمل نکرد و تزویر را به مرتبه کمال خود رساند.

جامعه و مردم در مقابل امام حسن (ع)

جامعه در زمان امام به این شکل بود که معاویه با یاری عمرو عاص - که نماد حيله و مکر بود- عوام فریبی گسترده‌ای درباره دین صورت‌بندی می‌کرد؛ تمام تلاش معاویه بر این بود که دین قالب‌بندی شده‌ی خودش

مروری بر آسیب‌های مطالبه‌گری
تشکل‌های دانشجویی در شرایط کرونا

تغییر میدان عمل

یوسف بیوک‌خان (دبیر فرهنگی انجمن)

تأثیر کرونا بر سبک زندگی، کار، تحصیلات و تشکیلات دانشجویی می‌تواند محرک یا بازدارنده باشد؛ اما این تغییر، گذرگاه پر خطر فعالیت تشکیلات است.

در شرایطی که افراد در شهرهای مختلف مشغول کار و زندگی فردی خود هستند، حفظ هسته مرکزی تشکیلات بسیار مهم‌تر از سایر فعالیت‌های یک تشکل خواهد بود.

پس از حفظ هسته مرکزی با کار و جلسات مدون، دومین عنصر حائز اهمیت جذب و در مرحله بعد تثبیت است.

حیات جنبش دانشجویی به استمرار فعالیت و اثرگذاری در صحنه باز می‌گردد و تشکیلاتی که نتواند تأثیر و استمرار خود را حفظ کند محکوم به فنا است.

استمرار موثر

تشکیلات هدفمند و اثرگذار، باید استمرار خود را تضمین کرده و این عنصر مهم بدون اثرگذاری در فضای دانشگاه و ورود مسئله محور به فضای دانشجویی امکان پذیر نخواهد بود.

اتمسفر دانشگاه و حضور دانشجویان محرک اصلی اثرگذاری در دانشگاه برای تشکل‌های دانشجویی بوده است که این دو محرک مهم به دلیل وضع موجود و همه‌گیری کرونا قابل تحقق نیست.

این اتفاق برای تشکل‌های به اصلاح بادی به هر جهت که تحت تأثیر فضای دانشگاه و اتفاقات پیرامون، سنجه فعالیت خود را مشخص می‌کنند بسیار سنگین خواهد بود؛ اما تشکیلات مسئله محور با شناسایی نظام مسائل حوزه‌های مختلف کشور به مسائل مورد تشخیص خود، که از جلسات مدون و با حضور کارشناسان مختلف به آن دست یافته است، حیات فعالیت خود را تضمین خواهد کرد.

مبانی عمیق‌تر

شاید عمده دلیل سطحی شدن تشکیلات و تأثیرات موقتی آن، عمر کوتاه فعالیت دانشجویی باشد. کوتاه شدن عمر تشکل به فعالیت یک ساله، تشکیلات را با خطر بی‌عملی مواجه کرده و باعث می‌شود تشکیلات بدون مطالعه و تعمیق مبانی تشکیلاتی،

بخش دانشگاه

تغییر میدان عمل
اتاق خبر

اتاق خبر

اخبار فعالیت‌های انجمن اسلامی
دانشجویان مستقل دانشگاه علامه طباطبائی

فاطمه احمدی (دبیر روابط عمومی دانشکده مدیریت)

حضور دکتر مجتبی همتی‌فر (پژوهشگر تعلیم و تربیت و مدیر پردیس تربیتی توانا) برگزار کرد.

برگزاری حلقه‌های مطالعاتی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشگاه علامه طباطبائی در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰

برنامه حلقه مطالعاتی دانشکده حقوق و علوم سیاسی در سال تحصیلی جدید یک‌شنبه‌ها ساعت ۱۷، حلقه مطالعاتی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دوشنبه‌ها ساعت ۱۹ و حلقه مطالعاتی دانشکده دانشکده‌های ادبیات، مدیریت، ارتباطات و الهیات شنبه‌ها ساعت ۱۹ با محوریت طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن برگزار می‌شود.

همچنین حلقه مطالعاتی دانشکده علوم اجتماعی شنبه‌ها ساعت ۱۹ و حلقه مطالعاتی دانشکده اقتصاد دوشنبه‌ها ساعت ۲۰:۳۰ با محوریت کتاب ولایت و حکومت برقرار است. حلقه مطالعاتی شورای مرکزی انجمن نیز چهارشنبه‌ها ساعت ۲۰:۳۰ با محوریت کتاب آذرخش کربلا برگزار می‌شود.

جلسه تخصصی شورای دانشکده حقوق و علوم سیاسی درباره قانون آزادی تجمعات

انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده حقوق و علوم سیاسی با آقای نظریان، کارشناس ارشد حقوق عمومی و عضو پژوهشکده‌ی شورای نگهبان، پیرامون قانون آزادی تجمعات جلسه‌ای برگزار کرد.

جلسه‌ی تخصصی شورای دانشکده‌ی اقتصاد درباره‌ی قاچاق و مفساد اقتصادی

انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده‌ی اقتصاد با آقای گودرزی از قرارگاه ملی مبارزه با مفساد اقتصادی، پیرامون قاچاق و مفساد اقتصادی جلسه‌ای برگزار کرد.

برگزاری جلسه تخصصی دانشکده روانشناسی حول موضوع محوری با دکتر همتی‌فر

شورای مستقل دانشکده روانشناسی اولین جلسه تخصصی خود را حول موضوع محوری با

خلاقیت حلقه مفقوده

تعداد فعالیت و تنوع در کنشگری باعث یکنواختی فعالیت‌های دانشجویی شده است. دانشجویان و تشکیلات مختلف با تکیه بر تجربه ادوار تشکیلات مدل کنشگری و جهت آن را به خوبی تشخیص خواهند داد و هر میزان که سابقه تشکیلات عمیق‌تر باشد حضور تشکیلات در مسائل مختلف و جهت‌گیری به سمت حل مسئله دقیق‌تر است. با این حال اعضای جدید تشکیلات عنصر تجربه را فراگرفته‌اند اما به دلایل مختلف از ترکیب عنصر خلاقیت خود با تجربه سایرین امتناع می‌کنند. همین امر باعث شده تا فعالیت تشکیلاتی مختلف، رنگ و بوی یکسان بگیرد و مخاطب را با خود همراه نکند.

خروج از جزیره شاتر

حضور تشکیلاتی دانشجویی در فضای مجازی، مربوط به امروز و دیروز فعالیت های دانشجویی نیست و جنبش دانشجویی در گذشته هم حضور پررنگی در این فضا داشته است.

اما مهم‌ترین دلیل موثر نبودن جنبش دانشجویی حبس در جزیره شاتر است. فیلم سینمایی جزیره شاتر نمونه عینی فعالیت دانشجویان در فضای مجازی است.

جزیره‌ای که هیچ راه ارتباطی به آن نیست و صدای جزیره به جز افراد حاضر به گوش سایرین نمی‌رسد و افراد حاضر فقط پژواک صدای خود را می‌شنوند و شاید هر از گاهی خبری به بیرون انتقال یابد.

در صورتی که جنبش دانشجویی بتواند بر حضور خود در میدان عمل فعلی غلبه کند و با راههای مختلف صدای تشکیلات خود را به خارج از جزیره حاضر برساند، پس از عبور از شرایط کرونا مسیر تشکیلات و افراد حاضر بسیار قدرتمندتر از قبل و صدای مطالبه‌گر آنها بسیار شیواتر خواهد بود.

وارد حوزه‌های مختلف اثر گذاری شود. شرایط کرونا و مجازی شدن تحصیلات، این امکان را می‌دهد تا تشکیلات با حضور پررنگ در جلسات حلقه مطالعاتی و جلسات مدون کارشناسی عمیق مطالبه خود را افزایش داده و از حضور سطحی جلوگیری کند.

تغییر میدان عمل

برای تشکیلات نوع دوم که عبور از مسائل و اخبار سطحی و نمایشی را در دستور کار قرار داده و حضور مسئله محور در دانشگاه را سر لوحه کار خود می‌داند، تنها چالش موجود تغییر میدان عمل است.

در سال‌های گذشته و شرایط عادی، سالن‌های دانشگاه، کرسی‌های آزاد اندیشی، حضور در کلاس‌ها و تبیین مواضع از طریق انتشار نشریات دانشجویی در دانشگاه و خوابگاه، میدان عمل دانشجوی و تشکیلات دانشجویی بود؛ اما شرایط موجود تغییر میدان عمل فعالیت دانشجویان را سبب شده است. همه میدان‌های حضوری، به فضای مجازی انتقال یافته و تشکیلات چاره‌ای جز حضور مستمر در فضای مجازی نخواهد داشت. حضور دقیق، نقطه‌زن و خلاقانه در میدان جدید فعالیت دانشجویی سبب قوت و قدرت گرفتن این بازوی مهم جنبش دانشجویی خواهد بود به شرط رعایت چند نکته مهم که بسیار موثر است.

مخاطب عنصر اثر گذار

در میدان جدید فعالیت دانشجویی، مخاطب عنصر موثر کنشگری است.

توجه به سلیقه و نیازهای مخاطب برگ برنده تشکیلاتی است که ابتدا مخاطب خود را شناسایی کرده و سپس مسائل مواضع خود را برای مخاطب مشخص خود، بازگو می‌کنند. دسته بندی مخاطبان، حفظ مخاطب فعلی و جذب مخاطب از اهداف تشکیلاتی خواهد بود که خواستار استمرار حضور خود در میدان تاثیر است.

برگزاری دوره تشکیلاتی شهید بهشتی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشگاه علامه طباطبائی در بستر مجازی

این دوره یک روزه در بستر مجازی در قالب چهار سرفصل ضرورت کار تشکیلاتی، اخلاق تشکیلاتی، سبک زندگی تشکیلاتی و مطالبه‌گری و گفتمان‌سازی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل ارائه و پس از آن با تشکیل گعده انتقال تجربه مدیریت و برنامه‌ریزی در تشکیلات اعضای انجمن در همان بستر به پایان رسید.

مصاحبه‌ی خبرنگارهای دانشجویان ایران با مسئول واحد خواهران انجمن دانشجویان مستقل دانشگاه علامه طباطبائی، پیرامون سریال‌های شبکه نمایش خانگی

خانم قهرمانی، مسئول واحد خواهران انجمن مستقل علامه در مصاحبه‌ی خود با خبرنگارهای دانشجویان ایران به آسیب‌شناسی فرهنگی و شرایط نظارت و پخش سریال‌های نمایش خانگی پرداخت.

انتشار ششمین شماره عیار (نشریه تخصصی دانشکده اقتصاد)

شماره ششم گاهنامه اقتصادی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی منتشر و در آن به مسائل جاری و مبنایی اقتصاد ایران پرداخته شد.

انتشار چهارمین شماره نقاب (نشریه تخصصی دانشکده روان‌شناسی)

نقاب، چهارمین شماره گاهنامه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی با بررسی مباحث تربیتی و جاری منتشر شد.

انتشار پنجمین شماره دادگر (نشریه تخصصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی)

دادگر، گاهنامه حقوقی و سیاسی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده حقوق و علوم سیاسی در پنجمین شماره خود به بررسی مقولات سیاسی و حقوقی روز پرداخت.

برای عضویت و یا مشاهده صفحه‌ی ما در اینستاگرام و پیام‌رسان بله، روی لوگوی هر کدام کلیک کنید

هیئت تحریریه:
علیرضا بهرامی، سجاد میرزایی،
هلیا خراسانی، امیررضا سلحشور، نیلوفر
رضایی، حمیده عرب سرخی،
فاطمه احمدی، یوسف بیوک خان
صفحه‌آرا:
سید مجتبی هاشمی

صاحب امتیاز:
انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
دانشگاه علامه طباطبائی
مدیر مسئول و سردبیر:
علیرضا بهرامی
ویراستار:
سید محمد مهدی سیدی